

RIJEČ UREDNIŠTVA

IZ POVIJESTI ŠUMARSTVA

U godini kada obilježavamo 250. obljetnicu hrvatskoga šumarstva, a u tijeku je 169. godina od utemeljenja Hrvatskoga šumarskoga društva i tiskanja 139. godišta našega znanstveno-stručnoga i staleškog glasila Šumarski list, interesantno je baciti pogled na tekstove iz prvih godišta tiskanja časopisa, pa i povući paralelu s današnjicom.

Već u prvome godištu 1 877 god. pozornost nam privlači članak Adolfa Danhelovskog „Predlozi o štednji drva u proizvodnji francuzkih duga“, u kojemu kaže da se postupak proizvodnje neznatno poboljšao, „premda ova vrst robe zaslužuje, da se najvećom štednjom proizvadj, dočim su njoj namijenjeni najkrasniji hrastici“. To mora raditi „vješt radnik“, jer se inače može „mnogo drva potratiti . . .“, a užje se duge imaju izradjivati od tanjih stabalah ili trupacah“. Nastavno, preporuča se radi uštede sortirati trupce sukladno dužini i širini zadanih dimenzija dužica, a slijede ostale preporuke za uštedu. Povucimo sada paralelu s tadašnjim razmišljanjem i preporukama glede štednje i današnjim rasipanjem nacionalnog bogatstva, korištenjem „najkrasnijih hrastika“, tako da netržišna cijena sortimenata omogućuje proizvodnju poluproizvoda, a ne visoko finaliziranih proizvoda s velikom dodanom vrijednošću i maksimalnom zaposlenošću. Najžalosnije je kada se furnirski sortiment kamuflira u pilanski proizvod za izvoz, čime se „izvoze“ i radna mjesta za kojima plaćemo. O tome smo detaljnije pisali u uvodniku ŠL br. 5-6/2012. „Odnos šumarstva i prerade drva“. Stoga se ne slažemo s tvrdnjom resornog ministra izrečenoj u razgovoru poslije Konferencije za tisak o kojoj pišemo u rubrici Aktualno, da su potpisani netržišni ugovori s drvoprerađivačima spasili domaću preradu drva od inozemne konkurencije. Za nas je i dalje to način rasipanja nacionalnog bogatstva i trenutačni probitak za račun pojedinaca, a ne za opće dobro.

Članak iz trećeg godišta, 1879. god. Alex. Nik. Schultz pod naslovom „Sedam glavnih točaka šumskoga gospodarstva i njihova teoretično-praktična uporaba“ započinje motom: „Proizvajanje najveće kvantitativne i kvalitativne množine drva na najmanjoj površini: i čim vrlije gospodarstvo“. U članku navodi kako šumsko gospodarstvo dijeli djelatnosti na temeljne i pripomoćne. Temeljne su računarstvo i prirodoslovlje, a pomoćne: tehnologija, zakonodavstvo, državnoznastvo, računovodstvo povijest i geografija. Razdioba

praktičnih struka šumskog gospodarstva dijeli na: „gojenje šume, b) zaštita šume zajedno s šumskom stražom, c) šumska poraba za jedno sa šumskom tehnologijom, d) šumska procjena zajedno s uredbom obhodnje i obračunanjem vrijednosti i e) šumska uprava i šumsko ravnateljstvo“. Ako razmislimo o poanti i današnjem poštivanju mota članka, zaključujemo da se sugerira maksimalno moguće korištenje proizvodnosti pojedinog šumskog staništa, a njegova bi degradacija predstavljala katastrofu. Komentirajući spomenutih sedam točaka, ponajprije navodi da je prva i glavna točka upravljanja i rada „teoretično i praktično naobraženo gospodarstveno osoblje da se može šumom koristno i potrajno gospodariti“. Pita se „kako može čovjek uobće, koji neima niti pojma o neophodno nuždih znanosti, upravljati šumom s mnogimi njezinimi osebjunosti“. Druga glavna točka je samostalno odgovorno vođenje gospodarstva „bez pohlepe za dobitkom“. Treća točka govori ponajviše o načinima obnove sastojina – umjetnim načinom ili prirodnim pomlađivanjem. U četvrtoj točki bilježimo zaključak: „Pošteni šumar, koji znade računati, ne će nikada privoliti, da njegov gospodar, kada se u momentanoj novčanoj neprilici snadje, te bude prisiljen, uteći se šumi, postane žrtvom takvih švindlera i šumskih pustošnika, te će svu svoju duševnu snagu upotriebiti, da ono što se ne da izbjeći, ograniči bar na najmanji prostor i s obzirom na budućnost“. Peta točka tiče se „šumske porabe zajedno sa šumskom tehnologijom i važnija je nego što se na prvi čas čini“, a detaljnije obrazlažući zaključuje da joj treba posvetiti dužnu pozornost prateći razvoj i primjenu novih tehnologija. Šesta točka obuhvaća „šumsku taksaciju zajedno s uređenjem obhodnje i vrijednostnim obračunom“, a sve spomenute točke međusobno se isprepleću i potrebno ih je ne razdvajati, „jer bez poznavanja jedne ne da se druga izvesti“. O sedmoj točki „k šumskoj upravi i ravnateljstvu šuma“ nema se što posebno reći kaže on, jer je uglavnom obuhvaćena u prethodnim točkama, ali zaključuje kako prema staroj poslovici „od glave riba smrdi, a preneseno na šumsku industriju: ne valja li ravnateljstvo, to ne valja ni cijelo šumsko podčinjeno osoblje. To vrijedi kod svake grane gospodarstva, a potvrđuju to i nebrojeni dokazi u čovječjem društvenom životu i u svih strukah“. Na kraju mi zaključujemo ovaj tekst s porukom – usporedite sami!

Uredništvo